

Чекарамів Т. О.

Студентка 5-го курсу факультету соціології та права НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Цирфа Г.О., к.і.н., доцент, факультет соціології та права НТУУ «КПІ»

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОЦЕСІВ ЗЛИТТЯ ТА ПОГЛИНАННЯ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Процеси злиття та поглинання підприємств в Україні є досить складними та неоднозначними. Проте, не дивлячись на складнощі, які можуть виникати при здійсненні дій, необхідних для злиття та поглинання, актуальність цих процесів є беззаперечною.

Злиття та поглинання можна визначити як один із сучасних механізмів перерозподілу власності, саме тому вони здійснюють суттєвий вплив на економіку.

В першу чергу, процеси злиття та поглинання підприємств дають певні переваги для компаній, наприклад, відбувається підвищення якості управління працівниками та роботою компанії в цілому, отримання певних пільг, переваг в економічній сфері, задоволення потреб управлінців, керівників підприємств. Тобто, злиття та поглинання є важливим та позитивним явищем для компаній та в економіці України загалом. Проте, для отримання максимальних, позитивних результатів від проведення процесів варто дотримуватися приписів закону та діяти розумно.

Основними проблемами, які негативно впливають на сучасні процеси злиття та поглинання підприємств в Україні, є:

1. недосконалість законодавчих актів, які регулюють відповідні відносини;
2. небажання виконувати приписи та вимоги законодавства у сфері підприємницької діяльності;
3. закритість інформації з приводу діяльності компаній, фірм;
4. постійний та досить стрімкий відтік капіталу до інших країн.

Очевидно, що серед вищевказаних проблем найбільш важливе значення для господарської діяльності в нашій країні має недосконалість національного законодавства та небажання адаптувати українське законодавство до вимог, які закріплені на міжнародному рівні. Зокрема, на нашу думку, слід звернути особливу увагу на Директиву Європейського Союзу «Про пропозиції про поглинання» № 2004/25 від 21 квітня 2004 року. Так, в ст. 3 зазначеного міжнародного документа перелічені основні принципи, яких мають дотримуватися керівники підприємств при здійсненні таких реорганізаційних змін як поглинання. Дотримання та чітке виконання закріплених керівних положень дозволить вирішити багато суперечностей та вдосконалити відносини в сфері конкурентного законодавства.

Отже, аналіз економічних процесів світу та міжнародних документів у цій сфері свідчить про широке розповсюдження процесів реорганізації, об'єднання підприємств на законному рівні, що може слугувати прикладом для України.

Для того, щоб забезпечити перспективний розвиток процесів злиття та поглинання і мінімізувати їхній негативний вплив на стан законності при здійсненні господарської діяльності підприємств необхідно здійснити наступні заходи:

1. сформувати гармонійні зв'язки між різними культурами управління підприємства;
2. створити правовий механізм для забезпечення захисту прав споживачів та задоволення їхніх потреб;
3. сформувати культуру управління підприємства, яка буде орієнтуватися на прозорість змін в компанії, котрі будуть проводитися в майбутньому;
4. зменшити прояви правового нігілізму при здійсненні різноманітних операцій в господарській сфері.

Загалом, можна констатувати, що в Україні відбуваються процеси злиття та поглинання досить стрімко, що, зазвичай, є результатом плідної та зваженої праці власників капіталу та управлінців підприємств. Проте, не слід заперечувати, що іноді стрімке поширення зазначених процесів є результатом неправомірної поведінки учасників господарської діяльності. Саме для попередження зловживання в сфері господарських відносин та

забезпечення захисту прав споживачів, підприємців та інтересів України необхідно реформувати законодавство та спрямувати його на вдосконалення конкурентних відносин.

Зокрема, на наш погляд, доцільним є вдосконалення контролю за процесами злиття та поглинання підприємств на законодавчому рівні. Звичайно, не можна заперечувати позитивний вплив Антимонопольного комітету України на попередження утворення монопольних об'єднань та на економічну концентрацію загалом. Проте, на сьогоднішній день виникають проблеми, пов'язані з управлінням даного органу та недосконалістю його роботи щодо окремих об'єднань. В першу чергу, такий стан речей пояснюється складністю роботи, а також особистою заінтересованістю певних осіб у позитивному вирішенні тих чи інших питань на користь великих, багатомільйонних підприємств. Отже, треба здійснити заходи, які будуть націлені на подолання впливу з боку окремих осіб та державних органів і органів місцевого самоврядування на Антимонопольний комітет України.

Також для проведення процесів злиття та поглинання на законній основі слід запровадити більш суворішу відповідальність за утворення монопольних об'єднань. Звичайно, вона не повинна обмежуватися лише значними штрафними санкціями. Зрозумілим видається й те, що необхідно підвищувати культуру керівників підприємств та правову свідомість кожного громадянина, який бажає займатися господарською діяльністю.

Отже, проаналізувавши всі проблемні питання в сфері процесів злиття та поглинання підприємств в Україні, можна прийти до висновку, що на сьогоднішній день вони мають актуальне значення та потребують негайного вирішення.